

دفترچه راهنمای دستورالعمل ها
بخش نامه های مطب ها و دفاتر کار

پزشکان متخصص

معاونت درمان دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران
مدیریت درمان

فصل یک - کلیات:

ماده ۱: مطب به محلی اطلاق می گردد که پزشک دارای پروانه تاسیس مطب در آن به تشخیص بیماری و ارائه درمان اشتغال دارد . در این محل بیماران ، خدمات سرپائی تشخیصی و درمانی را دریافت کرده و در صورت نیاز به تحت نظر یا بستری بودن به درمانگاه و یا بیمارستان ارجاع می شوند .

تبصره ۱: انتخاب عناوین مجعلو برای تابلو مطب نظیر انسستیتو ، موسسه ، مرکز ، مطب شبانه روزی و نظایر آنها به هر شکل عنوان ممنوع می باشد.

تبصره ۲: ساختمان یا مجتمع پزشکان به مجموعه ای از مطب های پزشکان اطلاق می گردد که هر پزشک بطور مستقل به معاینه و مداوای بیماران می پردازد و ساختمان پزشکان موسسه پزشکی محسوب نمی گردد.

تبصره ۳: بکاربردن عناوینی مانند درمانگاه ، کلینیک ، پلی کلینیک ، موسسه پزشکی برای ساختمان و مجتمع پزشکان ممنوع می باشد.

تبصره ۴: تابلوی کلیه ای پزشکان شاغل در اینگونه مجموعه ها باید برابر ضوابط سازمان نظام پزشکی جمهوری اسلامی ایران در محل مناسب و در معرض دید نصب گردد.

ماده ۲: فروش و تحويل هرگونه دارو ، ملزومات و تجهیزات پزشکی در مطب ممنوع می باشد.

تبصره : مصرف داروهای اورژانس در موارد فوریتهای پزشکی و استفاده از ملزومات و تجهیزات پزشکی در درمانهای سرپائی و سایر اقدامات مجاز در مطب ، بعنوان مواد مصرفی خدمات پزشکی تلقی شده و مشمول ضابطه فوق نمی باشد.

ماده ۳ : تعداد و شرایط کارکنان یک مطب باید متناسب با خدمات مجاز در مطب باشد.

ماده ۴ : ساعات فعالیت مطب بنا به زمان فعالیت هر پزشک به نحو مقتضی مشخص و اعلام گردد.

ماده ۵ : انجام خدمات تزریقات و پانسمان در مطب پس از اخذ مجوز قانونی مربوطه بلا مانع است.

ماده ۶ : انجام اقدامات تشخیصی یا درمانی که طبق ضوابط و مقررات باید در موسسه پزشکی مربوطه انجام گیرد و انجام اعمال غیر مجاز، مصرح در مصوبه ۵۵/۱۰/۶ هیئت مدیره نظام پزشکی در مطب ممنوع است.

تبصره ۱ : صاحبان مطب ، موظف به ثبت مشخصات فردی کلیه مراجعین و بیماران با ذکر تشخیص بیماری آنها بر اساس معیارهای ۱۰ ICD می باشند.

تبصره ۲ : در صورت مراجعة بعدی بیماران بعلت پیگیری بیماری اولیه ، می بایست مراحل سیر بیماری و نتایج اقدامات درمانی انجام شده در پرونده بیمار قید گردد.

ماده ۷ : در مطب هایی که تزریقات ، پانسمان ، جراحی های سرپایی یا معاینات زنانگی بعمل می آید ، واکسیناسیون کلیه افرادی که به نحوی با بیمار یا وسائل و تجهیزات پزشکی ارتباط دارند بر علیه بیماری هپاتیت B الزامی است و حفظ سوابق واکسیناسیون با مصونیت جهت ارائه به بازرسین ضروری می باشد.

ماده ۸ : هر موسس مطب پزشکی و دندانپزشکی موظف است تا مطب را منطبق با مفاد آئین نامه تاسیس و موضوع را به دانشگاه /دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مربوطه اعلام نمایند.

تبصره ۱ : مطب هایی که تا کنون تاسیس شده اند نیز مشمول ضوابط این دستورالعمل می باشند .

ماده ۹: چنانچه ضوابط تعیین شده در آن آئین نامه پس از بازدید دانشگاه علوم پزشکی مربوطه به انقضای موعد مقرر رعایت نگردد به ترتیب زیر رفتار خواهد شد :

الف: تذکر شفاهی با قید در صورت جلسه بازرگانی محل ، توسط دانشگاه علوم پزشکی مربوطه و تعیین زمان توافقی بین صاحب پروانه و بازرس دانشگاه برای انجام اصلاحات لازم بین یک الی شش ماه

ب : اخطار کتبی و تعیین مهلت نهایی برای انجام اصلاحات توسط دانشگاه علوم پزشکی مربوطه و انعکاس به سازمان نظام پزشکی محل جهت پیگیری موضوع و اعلام نتیجه به دانشگاه / دانشکده علوم پزشکی مربوطه .

فصل دو- فضای فیزیکی :

ماده ۱۰: هر مطب پزشکی باید حداقل دارای یک اتاق معاینه با فضای مناسب و یک سالان انتظار با مساحت مناسب و سرویس‌های کامل بهداشتی منطبق با شرایط منطقه ای و نظر دانشگاه/دانشکده علوم پزشکی مربوطه می باشد.

تبصره ۱: هر مطب پزشکی دارای مجوز تزریقات و پانسمان ، می تواند علاوه بر اتاقهای فوق یک اتاق با حداقل دو تخت جهت ارائه خدمات تزریقات دارو ، سرم و انعام پانسمان تخصیص دهد .

تبصره ۲: وجود یک اتاق مجزا برای سایر خدمات پزشکی نظیر ثبت نوار قلب ، گچگیری و اقدامات حیاتی اورژانس نظیر CPR (با رعایت جدا و محفوظ بودن بیماران) اختیاری است و لی هرگونه افزایش اتاقها، تجهیزات که مطب را تبدیل به موسسه درمانی نماید ممنوع می باشد.

ماده ۱۱: معاینه بیماران بطور همزمان مجاز نمی باشد و محل معاینه بیماران باید از محل انتظار کاملاً جدا باشد .

ماده ۱۲ : پوشش دیوار هاو سقف باید سالم ، صاف و بدون درزو شکاف و تمیز باشد.

ماده ۱۳: کف کلیه‌ی اتاقها، راهروها، توالات و محدوده دستشویی باید سالم، صاف و بدون درز و شکاف و از جنس قابل شستشو باشد.

تبصره ۱: دیوارهای اتاق مربوط به واحد تزیقات و پانسمان، باید تا ارتفاع ۱/۸۰ متر از کف با کاشی، سرامیک یا سنگ پوشیده شده باشد. در غیر اینصورت کلیه‌ی وجوه دیوار با رنگ قابل شستشو نظیر رنگ روغن رنگ شده و تمیز باشد.

تبصره ۲: نصب دستشویی همراه با مایع صابون در واحد تزیقات و پانسمان ضروری می‌باشد.

ماده ۱۴: کاسه سنگ توالت و دستشویی‌ها از جنس سرامیک یا چینی سالم و بدون شکستگی یا ترک خوردگی بوده و مجهز به شتر گلو باشد.

ماده ۱۵: دیوار محل دستشویی (اطراف دستشویی) بطور مناسب کاشیکاری گردد و دیوار توالت قابل شستشوی روزانه باشد. (دیوار توالت حتی الامکان تا ارتفاع ۱/۸۰ متر از کف با کاشی، سرامیک یا سنگ پوشیده شده باشد.)

ماده ۱۶: در و پنجره‌ها باید سالم و رنگ آمیزی شده و تمیز باشد (در و پنجره‌های آلومینیومی نیازی به رنگ آمیزی ندارند).

ماده ۱۷: مطب باید دارای انشعاب آب لوله کشی بهداشتی باشد.

ماده ۱۸: فاضلاب مطب باید به روش بهداشتی جمع آوری و دفع گردد.

ماده ۱۹: تمهیدات لازم برای جلوگیری از وجود، ورود، نشو و نمای حشرات در مطب به عمل آید.

ماده ۲۰: رعایت اصول فنی و نکات ایمنی در کلیه قسمتهای ساختمان ضروری می‌باشد.

ماده ۲۱: درجه حرارت اطاقها، هال و راهروها بر حسب فصول مختلف سال متعادل باشد و حتی الامکان از تهویه مناسب و نور کافی برخوردار باشد.

فصل سه - مقررات بهداشتی:

ماده ۲۲: وجود مواد پاک کننده مایع در دستشویی برای بیماران و مواد ضد عفونی کننده متناسب جهت سطوح و تجهیزات در مطب الزامی است.

ماده ۲۳: استفاده از وسایل یکبار مصرف با توجه به نوع خدمات برای هر بیمار ضروری است و می بایست پس از استفاده به طریق بهداشتی دفع گردند.

ماده ۲۴: تفکیک زباله های خطرناک (وسایل عفونی ، سر سوزن ، تیغ بیستوری و سایر وسایل برنده ، مواد آلوده به انساج و خون و سرم) از زباله های عادی ضروریست و باید در کیسه های مقاوم زباله قرار گرفته و به طریق بهداشتی دفع شوند .

تبصره: تیغهای جراحی و سرسوزنهای مصرف شده باید در ظروف مقاوم و ایمن جمع آوری و دفع بهداشتی گردند. (safety box)

ماده ۲۵: وجود زباله دان درب دار قابل شستشو و دارای کیسه زباله مقاوم در مطب الزامی است.

ماده ۲۶: کلیه ای تختهای قابل استفاده برای بیماران ، دارای ملحفه تمیز و سالم و با پوشش کاغذی مناسب پوشیده شده باشند .

ماده ۲۷: ابزار مورد مصرف در مطب که نیاز به گند زدایی (Disinfection) و یا سترون کردن (Sterilization) دارد باید به طور مرتب و مناسب بعد از هر بار مصرف ، گند زدایی و یا سترون گردد.

ماده ۲۸: کلیه ای قسمتهای مطب بطور مرتب نظافت و در موارد ضروری محل های آلوده با یکی از مواد گند زدا ، گند زدایی (ضد عفونی) گردد.

فصل چهار-تجهیزات:

ماده ۲۹: مطب دارای واحد تزریقات و پانسمان، علاوه بر داروهای اورژانس باید مجهز به کپسول اکسیژن، وسایل تزریقات و پانسمان و تخت و فضای مربوطه باشد.

ماده ۳۰: در مطب هائی که جراحی های سرپائی و یا معایینات زنانگی بعمل می آید، وجود دستگاه فور یا اتوکلاو و جهت استریلیزاسیون وسایل و ابزار جراحی و معاینه الزامی است.

ماده ۳۱: بکارگیری فن آوری و استفاده از تجهیزاتی که کاربرد آنها نیاز به اخذ پروانه فعالیت خاص دارند در مطب ممنوع است (نظیر وسایل پرتوپزشکی، پزشکی هسته ای، رادیوتراپی، توانبخشی، اپی لیزر (لیزر پوست) و لیزیک (لیزر چشم))

ماده ۳۲: روشها و وسایل تشخیصی درمانی نظیر دستگاههای EEG,EMG,NCV,EKG هیدرودرمی، الکتروآکوپانکچر، چراغ مادون قرمز، UV با رعایت مقررات و ضوابطی که از طرف وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در هر مورد تدوین کرده است، در مطب قابل استفاده و بهره برداری است.

تبصره: در خصوص دستگاههای قابل استفاده در مطب که نیاز به تبحر خاص و یا گذراندن دوره آموزشی مشخصی می باشند، دستورالعملهای مربوطه از طرف وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به دانشگاههای علوم پزشکی و سازمان نظام پزشکی اعلام می گردد(نظیر نحوه و شرایط آندوسکوپی در مطب، شرایط راه اندازی دستگاه دانسیتومتری و اپی لیزر و غیره).

فصل پنجم - اطلاع رسانی و ثبت اطلاعات:

ماده ۳۳: پزشکان در انتخاب نوع تابلو، سرنسخه، کارت ویزیت و بکاربردن عناوین باید مطابق مفاد آئین نامه مصوبه شورای عالی نظام پزشکی مورخ ۷۸/۴/۱۹ و مصوبات بعدی اقدام نمایند.

ماده ۳۴: اطلاع رسانی مفید جهت ایجاد سهولت دسترسی مردم به خدمات تشخیصی درمانی مورد نیاز زیر نظر سازمان نظام پزشکی هر منطقه قابل انجام است. تبصره: نحوه اطلاع رسانی منطبق با مقررات سازمان نظام پزشکی و تصمیمات متذکر در حوزه سازمان نظام پزشکی می باشد.

ماده ۳۵: اطلاع رسانی باید حاوی اطلاعات پایه (نام، تخصص، آدرس، تلفن، ساعت کار، وسایل تشخیصی درمانی) مشمول کلیه‌ی پزشکان و دندانپزشکان مقاضی در هر حوزه سازمان نظام پزشکی باشد.

تبصره: هرگونه تبلیغات انفرادی در رسانه‌ها و جراید کشور و یا تبلیغ درمان‌های پزشکی (نظیر تبلیغ ترک اعتیاد) بمنزله تبلیغات تجاری و مجعلو محسوب گشته و منع قانونی دارد.

ماده ۳۶: بایگانی مدارک پزشکی و نگهداری سوابق پزشکی بیماران در مطب ضروری و قابل دسترس است.

ماده ۳۷: گزارش دهی "بیماریهای اعلام شده" از طرف وزارت بهداشت، درمان، آموزش پزشکی اجباری می باشد.

۱- اعضای سازمان نظام پزشکی (پزشکان، دندانپزشکان، داروسازان، دکترای حرفه ای و متخصصین علوم آزمایشگاهی و لیسانسیه های پروانه دار) :

۱-۱: تابلوی مطب پزشکان، دندانپزشکان و لیسانسیه های پروانه دار باید ساده باشد، اندازه آن از 70×50 cm تجاور نکند، فقط دو تابلو بیرون از مطب و دفترکار یادRMحل مناسب نزدیک مطب و یادفتوکار نصب کنند.

۱-۲- اندازه تابلوی آزمایشگاه و رادیولوژی نباید از دو برابر مجاز و تابلوی داروخانه بر حسب موقعیت محل و در هر صورت نباید از سه برابر مجاز (مطب ها) بزرگتر باشد.

۱-۳- در تابلوها نام و نام خانوادگی، ساعت پذیرش، شماره تلفن قابل ذکر است و فقط موظف به درج عنایین مندرج در پروانه تاسیس مطب پزشکی و دفترکار لیسانسیه پروانه دار می باشد. مدارکی که توسط وزارت بهداشت تصویب می شود را می تواند در تابلو، سرنخه و کارت بیاورد

۱-۴- سرنخه و کارت اعضای سازمان باید ساده باشد و اندازه آن از 25×15 cm تجاوز نکند. در سرنخه نام و نام خانوادگی نشانی مطب، دفتر کار و منزل و شماره تلفن مطب، دفتر کار و منزل و بیمارستان و ساعات پذیرائی بیمار، نوع تخصص یارشته طبابت و شماره نظام پزشکی براساس عنایین مندرج در پروانه مطب ذکر کنند، پزشکان و دندانپزشکان عمومی ضمن قید عنایین به شرح پروانه مطب (پزشک عمومی- دندانپزشک عمومی) می توانند رشته های طبابت مورد علاقه خود را بدون ذکر عنوان تخصصی در تابلو و سرنخه قید نمایند. (سه رشته ۱۵۰۹/۱۲ مورخ ۸/۲/۸۵ معاف نظارت و برنامه)

۱-۵- کسانیکه تحصیلات خارجی ایشان به موجب ارزشیابی صادره از وزارت بهداشت و درمان و یا وزارت فرهنگ و آموزش عالی و یا وزارت آموزش و پرورش تخصصی شناخته شده است. متخصص کشوری می باشند که تحصیلات

مذکور را در آن جای نجات داده اند و می توانند این موضوع را در تابلو و سرنخه خود قید کنند، کسانیکه پس از پایان تحصیلات تخصصی در خارج از کشور برای اخذ درجه تخصصی ناگزیر به شرکت در امتحان در ایران شده اند متخصص رشته مربوطه در ایران شناخته می شوند.

۱-۶- کسانیکه در یک رشته تخصصی متخصص شناخته شده اند و مایلند در یکی از شاخه های آن رشته کارکنند می توانند شاخه انتخابی را در تابلو و سرنخه خود قید کنند (بدون ذکر متخصص در رشته فرعی)

۱-۷- پزشکان و دندانپزشکان و لیسانسیه های پروانه دار که با معاذیر موجه نمی توانند در مطب یا دفتر کار خود حضور یابند (حداکثر به مدت شش ماه)، پزشک، دندانپزشک، یالیسانسیه پروانه دار واجد شرایط وهم رشته خود را به اطلاع سازمان نظام پزشکی و معاونت درمان و دارو دانشگاه محل، به جای خود انتخاب و معرفی نمایند و مسئولیت کامل امور درمانی بعده فرد جانشین است که باید با مهر و امضاء خود مباررت به صدور سرنخه کنند.

۱-۸: هیچ پزشک، دندانپزشک یا لیسانسیه پروانه دار نمی تواند از تابلو و سرنخه افراد فوت شده یا منتقل شده به محل دیگر استفاده نمایند.

۱-۹: پزشکان، دندانپزشکان و لیسانسیه های پروانه دار، که قصد دارند مطب یادافتر کار مشترک دایرکنند می توانند تابلو با ذکر نام پزشکان، دندانپزشکان و لیسانسیه های پروانه دار اداره کننده مطب و یادافتر کار داشته باشند به شرط آنکه ابعاد تابلو از دو برابر ضوابط سازمان تجاوز نکند.

۱-۱۰: دایر نمودن مطب یا دفتر کار دوم در یک شهر براساس شهر قید شده در پروانه مطب با ذکر ساعت کارشناسی دوم مطب یا دفتر کار و با کسب اجازه از سازمان نظام پزشکی و اطلاع معاونت درمان دانشگاه علوم پزشکی شهر مربوطه بلا مانع است

۱-۱۱: لیسانسیه های پروانه دار اجازه دارند تادر تابلوی دفتر کار خود فقط مدرک تحصیلی و عنوانین قید شده در پروانه کار را ذکر نمایند و می توانند از عنوانین مراقبت های دوران بارداری، تنظیم خانواده و بهداشت مادر نیز استفاده کنند و مدارک تحصیلی که توسط وزارت بهداشت و درمان تصویب می شود می توانند در تابلو و سرنفسخه و کارت ویزیت منعکس کنند.

۱-۱۲: در کلیه موارد ابهام سازمان نظام پزشکی محل مشول تشخیص موضوع می باشد (۸/۲۷۷۵۸ ک مرخ ۷۸/۱۰/۲۷ وزارت بهداشت و درمان)

۲- پزشکانی می توانند از برگه های گواهی فوت استفاده نمایند که پروانه مطب معتبر و مطب فعل و عملکرد مورد تائید معاونت درمان مربوطه را داشته باشند.
مراکزی می توانند از برگه گواهی فوت استفاده نمایند که پزشک واحد شرایط در آن مرکز شاغل باشد. (۸/۲۵۰۴۲ س مرخ ۱۱/۲۶ معاونت سلامت)

گواهی فوت برای مواردی صادر می شود که شامل موارد زیر نباشد:

۲-۱- فوت بیمار بستری شده در بیمارستان که تا ۲۴ ساعت پس از بستری در بیمارستان فوت می کند و برای علت مرگ وی تشخیص دقیقی وجود ندارد.

۲-۲- هرموردی از فوت که علت مرگ قابل تشخیصی برای آن وجود ندارد .

۲-۳- هرمورد فوت که احتمال وقوع جرم عمد یا غیر عمدی در پیدایش یا تسریع آن محتمل است و ممکن است شاکی یا خواهانی برای عامل انسانی آن وجود داشته باشد.

صدور گواهی فوت و جواز دفن این گونه موارد به سازمان پزشکی قانونی محول می گردد. در موارد دیگر که احتمالات مزبور متصور نباشد و علل مرگ کاملاً روشن است، گواهی فوت که در بیمارستان یا توسط پزشکان بخش خصوصی صادر می گردد. بمنزله جواز دفن است و ضروریست برای :

- موارد مرگهای مشکوک که پزشک علل مشخصی را برای آن نمی تواند تعیین کند.

- مواردی از مرگ که در جریان وقوع یا تسريع آن احتمال دخالت عمدی فردی یا جمعی متصور باشد. گواهی فوت یا جواز دفن صادر نگردد . واین وظیفه به همکاران محترم سازمان پزشکی قانونی واگذار شود(۸۹۳۵۱) مورخ (۱۱/۲/۸۲)

۳- انجام شیمی درمانی در مطب برای متخصصان رشتہ رادیو تراپیست ، انکولوژیست بدین شرح خواهد بود:

الف) متخصصان این رشتہ در محدوده درمان solid tumor مجاز به انجام شیمی درمانی می باشند .

ب) انجام شیمی درمانی سرپائی با رعایت اصول علمی و تحت نظرات پزشک و بودن وسایل کافی و مناسب در مواردی که زمان اتفاقیون دارو محدود باشد (حداکثر ۲-۳ ساعت) صحیح است و منع قانونی ندارد .

پ) داشتن امکانات و وسایل احیاء در مطب الزامی است .

ت) حداکثر سه تخت برای هر مطب قابل پیش بینی است .

ث) حضور پزشک و نظرات مستقیم آن در زمان شیمی درمانی ضروری است .

ج) حضوریک نفر پرستار آموزش دیده مجرب در مطب (جهت انجام شیمی درمانی) الزامی است .

در ضمن شرایط شیمی درمانی در مطب برای رشتہ فوق تخصصی هماتولوژی ، انکولوژی تابع بندهای (ب) تا (ح) خواهد بود.(۲۸۱۳۶/ک مورخ ۱۹/۱۲/۷۷)

۴- حدود و ظائف و صلاحیت کار فارغ التحصیلان دکتری حرفه ای کایروپراکتیک (۱/۲۶۳۴۵ مورخ ۲۶/۱۲/۷۶ سازمان نظام پزشکی)

۴-۱ : پذیرش بیماران بصورت غیر مستقیم (ارجاعی از پزشکان)

۴-۲: معاینه بیمار و تشکیل پرونده برای بیماران همگن و در صورت غیر همگن بودن باید با حضور دائم یکی از محارم صورت پذیرد.

۴-۳: تشکیل پرونده و ثبت مشخصات کامل وسیر بیماری و نگهداری دفتری برای آمار

۴-۴: درمان کایروپراکتیکی (تنظیم و تطبیق مفاصل توسط دست و صورت لزوم استفاده از درمان های جانبی نظیر اولتراسوند - تحریک الکتریکی عضلات - سرما- گرما- بصورت محدود درجهت اهداف درمانی و کمک به عمل تنظیم و تطبیق مفاصل)

۴-۵: توصیه رژیم های بهداشتی مناسب - تجویز وسایل طبی (کrstت کمر، گردن و.....) جهت تسريع معالجه بیمار

۴-۶: حق تجویز هیچ نوع دارو و دستور انجام آزمایشات کلینیکی و پاراکلینیکی راندارند(دارندگان مدرک دکتری حرفة ای پزشکی و بالاتر مستثنی هستند)

۴-۷: ارجاع بیمار به پزشکان متخصص زیربسط جهت مشاوره پزشکی

۴-۸: فارغ التحصیلان کایروپراکتیک منحصرا "مجاز به صدور گواهی استراحت می باشند ولی گواهی صحت مجاز نمی باشند.

۴-۹: فارغ التحصیلان کایروپراکتیک حق انجام تزریقات داخل مفصلی ندارند.

۴-۱۰: فارغ التحصیلان ملزم به استفاده از عنوان (دکتر کایروپراکتیک) در تابلوی دفتر کار می باشند.

۵- طب سوزنی :

- پزشکانی که دوره مورد قبول معاون آموزشی و امور دانشگاهی را که حداقل ۶ماه می باشد. طی نموده باشند می توانند به عنوان یک روش درمانی بدون داشتن تابلو و سرنخه و تبلیغات در مطب استفاده کنند (۸/۶۷۶ /۸/۱۷ مورخ ۱۴۰۱/۴) معاونت سلامت)

- فقط کسانی که دارای دکتری طب سوزنی هستند می توانند از عنوان طب سوزنی در تابلو استفاده کنند و دوره آموزش کسانی که پزشک نباشند و ارزشیابی کارشناسی یا کارشناسی ارشد دریافت کنند، می باشد تحت نظارت پزشکان دارای مجوز معاونت سلامت، فعالیت نمایند. (۸۱/۰۲۴/۲۱۱۳۵)

۶-۱- دفتر کار مشاوره تغذیه ورزشی درمانی (۱۰۳۶۱) مورخ ۸۴/۱۲/۲۷ شماره معاونت درمان دانشگاه ایران؟

۶-۲- صرفا فارغ التحصیلان رشته تغذیه پس از احراز شرایط مجاز به تاسیس و فعالیت در چنین دفاتری می باشند. لذا تاسیس اینگونه دفاتر توسط هر شخص دیگری ویا مبادرت به ارائه خدمات فوق در هر مکان دیگری غیر مجاز تلقی می گردد.

۶-۳- روش قانونی پذیرش وارائه خدمات: ارجاع بیماران از سوی پزشکان به مسئولین فنی دفاتر مجاز، هزینه مشاوره ها منطبق با تعرفه های مصوب باشد، برگه های نسخه رژیم غذائی باید ممهور به مهر و امضاء شخصی کارشناس ارائه دهنده رژیم باشد.

۶-۴: ارائه مشاوره یا رژیم درمانی به هر شکل غیر متعارفی نظریه مکاتبه ای، گروهی شرکت در جلسات سخنرانی در اماکنی نظیر تئاترها، مراکز جمعی و امثال هم، ارائه نرم افزارها، ارائه مشاوره توسط افراد غیر ذیصلاح، ارائه مشاوره به شیوه منتبه به افراد مختلف اعم از ذیصلاح و غیر ذیصلاح، فروش هرگونه کتاب، جزویه، نرم افزار، ترازو و امثال هم، تعرفه غیر قانونی، اخذ وجه تعرفه چند جلسه به صورت یک جا در مراجعه اول غیر مجاز می باشد.

۶-۵: مشاوران تغذیه دارای مجوز تاسیس ملزم به درج مقطع تحصیلی خود بر روی تابلویی باشند و در ضمن پزشکان و پیرا پزشکان غیر از رشته تغذیه، مجاز به ذکر عنوان تغذیه ورزشی درمانی بر روی تابلوی مطب یا دفتر کار خود نیستند.

۷-ساعت کار موظف ماهیانه پزشکان و دندانپزشکان دارای پروانه و یا مجوز مطب در بیمارستان ها و درمانگاه ها و مطب جهت صدور گواهی فعال بودن مطب ، حداقل سه نوبت کاری در هفته در مراکز یاد شده و مطب می باشد (۱۴۰۸/۸/۲۹ ک مورخ ۷۹/۸/۱ وزارت بهداشت)

۸-تأسیس مطب دوم : در تهران پزشکی که برگ تجدید نام نویسی سالانه خود را تکمیل می نماید اگر روزهای مطب و ساعت آن باهمدیگر تلاقی نداشته باشد . طی فرمی که در سازمان نظام پزشکی تکمیل می نماید با امضاء ریاست سازمان ، مجوز تاسیس مطب دوم ، با رعایت سایر شرایط برای پزشک در خواست کننده صادر می شود . در مورد شهرهای اطراف تهران با موافقت نظام پزشکی محل و شبکه بهداشت و درمان منطقه می بایست صورت گیرد . همچنین معاونت درمان دانشگاه علوم پزشکی شهر مربوطه از تاسیس مطب دوم پزشک مقاضی اطلاع حاصل کند (۱۵/۲۱۷۳۰ مورخ ۷۹/۹/۲ سازمان نظام پزشکی)

۹-متخصص ارتوپدی می تواند هرگونه آرتروسکوپی رانجام دهد و انجام آرتروسکوپی در مراکزی که وسایل کافی داشته باشند و از نظر عفونت مراعات بشود می تواند به صورت سرپایی (Day clinic) انجام شود (۰/۷۲۴۰ ک مورخ ۸۰/۶/۲۰ معاونت سلامت)

۱۰-انجام اسپیرومتری :

۱۰-۱: متخصصین رشته های داخلی ریه ، جراحی توراکس ، ایمونولوژی و آرژی اطفال ، طب کار می توانند بدون ارائه گواهی آموزش مبادرت به انجام و تفسیر اسپیرومتری نمایند .

۱۰-۲: متخصصین رشته های داخلی و کودکان در صورت ارائه گواهی دوره آموزش از بخش های آموزشی دانشگاهی و یا انجمن و جامعه متخصصین مربوطه می توانند به انجام تفسیر اسپیرومتری بپردازنند (۱۵۳۹۱۲/۲ س مورخ ۸۰/۱۱/۳۰ معاونت سلامت)

- ۱۱**- با توجه به اطلاعیه شماره ۱۷ دفتر تحقیق و توسعه معاونت غذا و دارو تولید و توزیع ومصرف داخلی آمپولهای دیکلوفناک سدیم و پیروکسیکام به علت عارضه برگشت ناپذیر فلچ پا می بایست قطع شود (۰۵/۲۲۲۷۹/۰/۵۲/۲۲۲۷۹ مورخ ۰۷/۲۲/۸۰ مدیرکل نظارت بر اموردارو و مواد مخدر)
- ۱۲**- مشاوره الکترودیاگنوزیس در مطب (اصلاحیه) متخصصین داخلی مغز و اعصاب
- ۱۳**- در صورتی که متخصصین داخلی مغز و اعصاب فارغ التحصیل سال های ماقبل ۷۶ باشند، گواهی مهارت آنان در شورایی که اعضاء آن توسط معاون درمان و دبیرشورای آموزش پزشکی و تخصصی وزارت متبع تعیین خواهد گردید، صادر می شود(۰/۲۱۶۴۶/۱۱/۲۳ معاونت درمان وزارت خانه)
- ۱۴**- با توجه به دستور العمل شماره ۰/۸/۲۲۸۵۰/۰/۹/۱۲ پزشکانی می توانند از عنوان فوق تخصص در تابلو و سرنخه استفاده کنند که در آزمون نهایی (مورد فوق تخصصی) اقبال شده باشند و پزشکانی که دوره تكمیلی (فلوشیپ) را گذرانده اند نمی توانند از عنوان فوق تخصصی در تابلو و سرنخه استفاده نمایند (۰/۸/۲۷۹۱۵/۱۰/۱۹ وزارت خانه)
- ۱۵**- صدور گواهی استراحت و دارو بدون معاینه بیمار به موجب مواد ۵۳۹ و ۵۴۰ قانون مجازات اسلامی مصوب سال ۷۵ جرم محسوب می شود و از نظر مقررات انتظامی پزشکی نیز تخلف انتظامی می باشند (۰/۴۱۴۲/۰/۹/۱۲ دفتر وزیر)
- ۱۶**- فعالیت مرکز و جمعی پزشکان در محل مطب خود دریک ساختمان تحت عنوان ساختمان پزشکان در صورتیکه تابلو هریک از پزشکان به صورت جداگانه ذیل تابلو ساختمان نصب گردیده شده باشد و هر کدام از ایشان دارای سرنخه مستقل باشند بلا مانع است (۰/۸/۴۵۸/۰/۷/۱۲/۷ مورخ ۰/۷/۱۲/۷)

- ۱۷**- تعرفه کارشناسان گروه پزشکی تا ۷۰٪ تعرفه پزشکی عمومی و تعرفه کارشناسان ارشد گروه پزشکی تا ۸۵٪ و دکترای گروه پزشکی تا ۱۰۰٪ تعرفه پزشک عمومی است (۳۸۵ آ/ت ۲۶۵۴۶ هـ مورخ ۸۲/۵/۱۹ تصویب نامه هیئت وزیران)
- ۱۸**- وجود سرنخه آزمایشگاه و رادیولوژی و دیگر مرکز درمطب پزشکان و ملزم نمودن بیمارجهت مراجعته به یک مرکز تشخیصی خاص و جاهت قانونی ندارد (۷۸۱ آ/س مورخ ۸۱/۴/۱۸ رئیس مرکز برنامه ریزی و هماهنگی در امور درمان)
- ۱۹**- پزشکان متخصصان داخلی در صورتی می توانند به انجام فعالیت آندوسکوپی (فوکانی : گاستروسکوپی و سیگموئیدوسکوپی) بپردازنند که واجد شرایط ذیل باشند :
- ۱۹-۱**: ارائه گواهی مبنی برگذراندن دوره آموزش علمی و عملی آندوسکوپی در طی دوره دستیاری داخلی ازبخش گوارش دانشگاه محل تحصیل
- ۱۹-۲**: گواهی شرکت در حداقل سه دوره کارگاه آموزش آندوسکوپی
- ۱۹-۳**: عضویت در انجمن متخصصین گوارش وکبد ایران و شرکت مستمر در دوره های بازآموزی که توسط انجمن برگزار خواهد شد. گواهی صادره انجمن به همراه تصویر پروانه مطب به اداره کل صدور پروانه های معاونت سلامت وزارت بهداشت ارسال گردد . (۱۴۷۲۷ آ/ک مورخ ۸۰/۷/۸)
- ۱۹-۴**: پس از دو سال تنها آن دسته از متخصصین داخلی قادر به تداوم این کار خواهند بود که دوره های مخصوص نوآموزی و بازآموزی معاونت آموزشی را طی نمایند. و تنها آندوسکوپی فوکانی و سیگموئیدوسکوپی توسط همکاران متخصصین داخلی مجاز می باشد (۲/۳۱۶۵۴ آ/س مورخ ۸۲/۲/۶)
- ۲۰**- دستیاران رشته های تخصصی تا پایان دوره دستیاری واخذ گواهینامه تخصصی در رشته مربوطه اعم از پره بورد و کسب مجوز تاسیس مطب باگذراندن خدمات قانونی و تعهدات خدمتی حق هیچگونه فعالیت انتقامی در مطب (اعم از شخصی وغیره) در حضور یا بدون حضور پزشک اصلی را ندارند (۱۵/۵۷۷۶۰ آ/۱۱/۲۰ معاون فنی سازمان نظام پزشکی)

- ۲۱**- کلیه افراد واجد شرایط (پرستار -بهیار- پزشک یار) در صورت آمادگی می توانند صبح و عصر زیر نظر پزشک فعالیت نمایند و برای شیفت های مختلف مجوز صادر گردد(۲۵۱۶۳/۸ ک مورخ ۱۱/۱۲/۸۰ رئیس مرکز برنامه ریزی و هماهنگی امور درمان)
- ۲۲**- مطب پزشکان و دندانپزشکان تا زمان مراجعته بیمارمی توانند فعالیت داشته باشد ولی نمی توانند از تابلو مطب شبانه روزی استفاده کنند(۶۷۸۵/۸ ش مورخ ۱۱/۴/۲۲ رئیس مرکز برنامه ریزی و هماهنگی امور درمان و ۶۱۳۴/ک مورخ ۷۹/۳/۲۱ مدیرکل صدورپروانه های وزارت بهداشت)
- ۲۳**- افراد دارای مدرک تحصیلی معادل دکتری حرفه ای ناترپاتیک می توانند تحت نظر یک نفرپزشک دارای پروانه مطب معتبر و تحت شرایط زیر فعالیت نمایند:
- ۲۳-۱**: از تابلو و سرنسخه جداگانه استفاده نمایند .
- ۲۳-۲**: قسمت طب سوزنی و مطب پزشک دریک ساختمان و محل مرکز باشد .
- ۲۳-۳**: خدمات مذبور در ساعت فعالیت مطب ارائه گردد (۲۱۵۸۹۸/ک مورخ ۷۵/۷/۷ مدیرکل صدورپروانه ها)
- ۲۴**- پزشکان متخصص که در امتحانات نهایی بورد فوق تخصصی مردود شده و یا در امتحان شرکت نکرده باشند .نمی توانند از عنوان پره بورد فوق تخصصی در پروانه تاسیس مطب و تابلو و سرنسخه استفاده نمایند . و اگر قبل از پروانه مطب پره بورد فوق تخصصی صادر شده باشد .پروانه صادره اخذ و براساس تخصص ، پروانه تاسیس مطب جدید طبق مقررات صادر گردد .پزشکانی که دوره تكمیلی (فلوشیپ) را گذرانده اند نمی توانند از عنوان فوق تخصصی در تابلو و سرنسخه استفاده نمایند.(۹۱۹۳/۸ ک مورخ ۱۵/۵/۸۰ و ۲۷۹۱۵/ک مورخ ۷۹/۱۰/۱۹ مدیرکل صدورپروانه ها)
- ۲۵**- انجام واژکتومی مانند سایر اعمال جراحی سرپائی در مراکز و مطب ها و درمانگاه هایی که دارای ضوابط قابل قبول وزارت بهداشت درمان و معاونت

درمان دانشگاه های علوم پزشکی را هستند قابل اجراء است (ک مورخ ۱۵۵۸۳/۸/۱) مدیرکل صدورپروانه ها منضم به نامه دبیر رشته ارولوژی (۷۸/۶/۱۷)

۲۶- کارشناسان گفتار درمانی با همکاری و به مسئولیت فنی یک نفر پزشک متخصص گوش و حلق و بینی ویاالطفال پس از اخذ مجوز رسمی از اداره کل صدورپروانه ها می توانند بدون استفاده از تابلو و سرنسخه جدایگانه فعالیت کنند و گفتار درمانی در منزل بدون تجویز پزشک و حضور مسئول فنی محمل قانونی ندارد (ک مورخ ۲۵۰۵۱/۸/۲۷ مدیرکل صدورپروانه ها)

۲۷- پزشکان متخصص زنان وزایمان (غیر پرتوشناس) که دوره خاص سونوگرافی مورد تائید معاونت آموزشی وزارت متبوع را نگذرانده اند .نمی توانند از دستگاه سونوگرافی برای درمان بیماران خود استفاده نمایند .آن دسته از متخصصان زنان وزایمان که از قبل مجوز انجام سونوگرافی مورد تائید معاونت امور آموزشی را دارند می توانند فقط جهت بیماران خود بدون تابلو و سرنسخه و خودداری از ارائه گزارش به کار خود ادامه دهند.

فقط بیماران خود را پذیرش و در زمینه رشته تخصصی خود سونوگرافی نمایند و از سونوگرافی بیماران ارجاعی از سوی سایر پزشکان خودداری کنند.از گزارش سونوگرافی انجام شده خودداری نمایند.ضمنا اخذ مجوز رسمی از وزارت بهداشت درمان (اداره کل صدور پروانه ها) در این رابطه ضروری نیست (ک مورخ ۱۸۳۳۹/۸/۱۱/۱۵ مدیر کل صدور پروانه ها و ک مورخ ۲۸۰۱۳/۸/۷) معاون درمان وزارت بهداشت و درمان)

۲۸- فقط متخصصان داخلی ،گوارش و قلب می توانند در زمینه رژیم درمانی و تغذیه در مطب خود فعالیت نمایند. (ک مورخ ۵۰۲۲۵/۸/۱۰) مدیرکل صدور پروانه ها (۷۷/۱۰/۱)

۲۹- کلیه اعمال تشخیصی و درمانی که برای انجام آن نیاز به بیهوشی عمومی یا موضعی خاص (Regional block) نباشد و ایجاد خطر یا عارضه ننماید در مطب قابل انجام است. (ک مورخ ۲۵۴۸۳/۸/۲۸) مدیرکل صدور پروانه ها)

۳۰-ماما یاپزشکی که در حین ولادت حضور و در زایمان دخالت داشته مکلف به صدور گواهی ولادت و ارسال یک نسخه آن به ثبت احوال محل در مهلت اعلام شده می باشد. (ک مورخ ۷۹/۵/۱۲ معاونت درمان وزارت بهداشت و درمان)

۳۱-مبادرت به گرفتن نوار الکترو کاردیو گرافی توسط پزشکان در راستای تشخیص بلا مانع است (ک مورخ ۸/۸۳۴۰/۱ مدیرکل صدور پروانه ها) همچنین مبادرت به انجام اکوکاردیو گرافی با رعایت کلیه ضوابط و مقر رات و رعایت اصول انطباق امور پزشکی با موزایین شرعی مقدس در مطب بلا مانع می باشد . (ک مورخ ۸/۱۱۳۹/۶ مدیرکل صدور پروانه ها) پزشکان متخصص قلب وعروق در صورتی می توانند دستگاه تست ورزش (ETT) در مطب استفاده کنند که امکانات CPR داشته باشند (ک مورخ ۸/۲۹۵۴/۱۱/۴ مدیرکل صدور پروانه ها)

۳۲-تجویز عدسی (کنتاکت لنز) طبق آئین نامه تجویز عینک طبی فقط در صلاحیت چشم پزشکان است لذا ضمن جلوگیری از انجام این امر توسط مراکز معرفی شده، با پرونده تنظیمی به کمیسیون تعزیرات معرفی گردند (ک مورخ ۸/۱۲۳۷/۱) ۷۴/۵/۲۵ مدیر کل امور پروانه ها) همچنین به استثناء کارشناسان بینائی سنجی در دفاتر کار درامر تجویز عینک نیز فعالیت می نمایند لزومی به وجود عینک در موسسات ساخت و فروش عینک طبی نمی باشد. ضمناً تاکید می شود عینک سازان طبی دارای پروانه های قانونی مجاز به تعیین نمره عینک نمی باشند. (ک مورخ ۸/۲۶۹۰/۸) ۱۲/۱۲/۷۵/۱ مدیرکل صدور پروانه ها)

۳۳-فعالیت شغلی پزشکان و صاحبان حرف وابسته در ساختمان های مسکونی و تجاری ملکی و اجاری بلا مانع است (ک مورخ ۸/۱۱/۱۰/۵/۶۲/۳۳۲۲/۳) ۰/۱۱/۱۰/۵/۶۲/۳۳۲۲/۳ مدیرکل نظارت بر اموردار و مواد مخدر)

۳۴-جهت صدور گواهی فعالیت مطب پزشکان و دندانپزشکان و دفاتر کار مامائی به طریق زیر عمل می شود: داشتن گزارشات بازدیداز مطب یادفتر کار، ارائه قرارداد و یکی از بیمه های خدمات درمانی، تامین اجتماعی و یانیروهای مسلح جمهوری

اسلامی ایران ، ارائه تسویه حساب ، مالیات‌های مطب یادفتر کار (۲۴۳۷۷/۸/ک مورخ ۷۹/۹/۲۹ مدیرکل صدور پروانه ها)

۳۵- تاتدوین آئین نامه جدید روش درمانی حجامت صدوریا تمدید مجوزهای حجامت صورت نمی گیرد (۱۶۶۲۴/۸/س مورخ ۲۵/۴/۸۵ مشاور معاون سلامت و رئیس اداره امور پروانه ها) و تا صدور آئین نامه جدید :

۳۵-۱- رعایت نکات بهداشتی

۳۵-۲- انجام حجامت در قالب طرح تحقیقاتی

۳۵-۳- نداشتن تابلو ، سرنسخه و تبلیغات در محل اجرای طرح تبلیغاتی ضروری است

۳۶- هر نوع عمل جراحی یا طبی مشروع که با رضایت شخص یا اولیاء یا سرپرستان یا نمایندگان قانونی آنها و رعایت موازین فنی و علمی و نظمات دولتی انجام شود . جرم محسوب نمی شود و در موارد فوری رضایت ضروری خواهد بود (۹۱۵۴۱/س مورخ ۷/۲/۸۵ معاون سلامت)

۳۷- با توجه به لزوم رعایت کامل حقوق بیماران ، موارد زیر یادآوری و بر رعایت کامل آن تأکید می گردد : (۲/۳۶۵۱ ب مورخ ۱۹/۴/۸۵ مدیرکل سلامت خانواده و جمعیت) :

۳۷-۱- در هر ساعت باید بیش از ۶ نفر بیمار ویزیت گردد .

۳۷-۲- ویزیت همزمان ۲ یا چند نفر بیمار به هیچ وجه جایز نمی باشد .

۳۷-۳- به هیچ وجه باید از حضور همسر بیمار ممانعت شود .

۳۸- هنگام صدور پروانه فعالیت شاغلان حرفه های پزشکی از سوی سازمان نظام پزشکی فرد موظف است تعهدی کتبی مبنی بر اطلاع فوری محل کار (قبل از شروع فعالیت) و تصویر پروانه صادره به انضمام تصویر پروانه دائم به معاونت درمان دانشگاه یا به شبکه مربوطه ارائه نماید . بدیهی است با فعالیت درمانی بدون

اطلاع دانشگاه مربوطه، برخورد قانونی صورت خواهد پذیرفت. (۱/۹۳۸۲۷) مورخ ۸۵/۷/۸ معاونت سلامت)

۴۹- با تجویز داروهای خارج از فهرست توسط پزشک (در مطب) و فروش آنها توسط داروخانه هابدون نسخه پزشک مانندالکل-متادون و بنزو دیازپین هادر چارچوب مقررات برخورد خواهد شد. (۱۸/۷/۹۸۶۵) مورخ ۸۵/۷/۱۸ معاون سلامت)

۴۰- تابلو مطب پزشکان، دندانپزشکان و لیسانسیه های پروانه دار باید سفید و ابعاد آن 50×70 سانتی متر بوده و فقط مجاز به داشتن دو تابلو بیرون از مطب یا دفترکار می باشد. پزشکان عمومی حتماً بایستی در سرنخه و تابلو عنوان پزشک عمومی را قید نمایند و سپس در صورت تمایل سه رشته مورد علاقه خود را بدون ذکر عنوان تخصصی در تابلو و سرنخه درج نمایند. (شماره ناخوانا مورخ ۲۴/۶/۸۲) رئیس مرکز برنامه ریزی و هماهنگی در امور درمان ( )

۴۱- ساختمان پزشکان به چند مطب پزشکی یادداشت پزشکی اطلاق می گردد که در یک ساختمان هر کدام با داشتن مطب و تابلو و سرنخه مستقل و پروانه تاسیس مطب به درمان بپردازند. در این ساختمان پزشکان متخصص رادیولوژی، کلینیکال پاتولوژی و طب فیزیکی و توانبخشی و دفاتر کار مامائی، بینائی سنجی و مشاوره تغذیه و رژیم درمانی در صورت داشتن پروانه و مجوز مربوطه می توانند فعالیت داشته باشند. نام ساختمان یا مجتمع می تواند در بالای تابلوها ای پزشکان باشد. پزشکان ساختمان پزشکی جهت تزریقات و پانسمان موظفند آئین نامه مربوطه را رعایت نمایند (اخذ مجوز خاص خود) وجود اتاق عمل سرپائی و تخت اضافی برای سرم تراپی و یا شیمی درمانی (بیش از دو تخت) وایجاد شرایط درمانگاهی در هر صورت ممنوع است.

۴۲- موسسات پزشکی منحصرا با دریافت پروانه بهره برداری که طبق ضوابط قانونی صادر می گردد و مجاز به فعالیت پزشکی می باشند. و هیچ مجوز دیگری جایگزین پروانه بهره برداری نمی باشد.

۴۳- فروش لنزهای رنگی و طبی بدون تجویز چشم پزشک و خارج از مراکز ارائه خدمات اپتومتری پروانه دار، دایر کردن مراکز دندانپزشکی وارائه خدماتی که در حبشه وظائف دندانپزشک می باشد ، توسط تکنسین های دندانپزشکی و کمک دندانسازان تجربی و افرادی که پروانه اشتغال پزشکی ندارند، ممنوع بوده و به طور قانونی پیگیری می شود (۸۱/۲/۳ س مورخ ۹۷۶/۲/۹) معاون سلامت ، اطلاعیه ۴ مراقبت های مدیریت شده)

۴۴- آن دسته از گیاهان داروئی قابل استفاده می باشد که پروانه ساخت از معاونت داروئی وزارت بهداشت داشته و با دستور العمل مصرف درداروخانه ها به عنوان داروی گیاهی عرضه می شود .
با استناد به ماده ۳ قانون مقررات پزشکی ، داروئی و مواد آشامیدنی و اصلاحات مصوب ، تجویز هرگونه دارو اعم از شیمیایی و گیاهی توسط افراد غیر پزشک ممنوع و قابل پیگیری می باشد (۸۱/۶/۲۵ س مورخ ۹۶۱/۸/۲) معاون سلامت و غذا دارو اطلاعیه (۶) مراقبت های مدیریت شده)

۴۵- پزشکان و دندانپزشکان نمی توانند خود را معالج بیماری خاصی معرفی نمایند و صرفا می توانند به دویا سه حیطه از حوزه نقش و توانائی خود در تابلو یا سرنسخه اشاره کنند . درج عنوان « جراحی پلاستیک توسط متخصصین جراحی دهان و فک و صورت و یا جراحی فک و صورت توسط متخصصین جراحی پلاستیک ویاگوش و حلق و بینی با آئین نامه مطابقت ندارد .

۴۶- (۹۰۶۴۷۰ س مورخ ۲/۲/۸۵ دفتر وزیر)

۴۶-۱- پزشکان حق تجویز داروهای غیر مجاز و خارج از فهرست رسمی کشور را ندارند و در صورت تخلف موضوع بررسی و در صورت تکرار پروانه آنها لغو می گردد .

۴۶-۲: پزشکان و سایر حرف پزشکی به هیچ وجه حق فروش دارو خارج از داروخانه را ندارند و این امر جرم محسوب می گردد و قابل پیگرد قضائی است .

۴۶-۳: نسخه های گران قیمت و خارج از حد متعارف (خصوصا فرآورده های آرایشی و بهداشتی و پوستی) باید در کمیته نسخ ارزیابی گردد و در صورت نبود توجیه علمی و یا عدم ضرورت و یا وجود اقلام غیر مجاز برخورد قانونی صورت می پذیرد.

۴۶-۴- هرگونه ارتباط مالی ناسالم بین پزشک، داروخانه و شرکت های وارداتی، تولیدی و توزیعی اقلام داروئی، آرایشی و بهداشتی و مکمل ها تخلف محسوب می گردد و در صورت اثبات، پروانه های طبایت داروخانه و مجوزهای شرکت های مربوطه لغو و متخلفین به مراجع قضائی معرفی گردند.

۴۷- انجام UROD تنها در مراکز بستری و پس از اخذ مجوز از کمیسیون قانونی ماده ۲۰ امکان پذیراست (ج/س مورخ ۸۳/۱۲/۱۶ مدیرکل دفتر سلامت روانی، اجتماعی و مدارس)

۴۸- مدارک و شواهد علمی مستند و مستدل در خصوص انژری درمانی وجود ندارد (م/م مورخ ۸۳/۱۲/۱۰ رئیس مرکز نظارت و اعتبار بخشی امور درمان)

۴۹- تاسیس واحد تزریقات و پانسمان در محل مطب پزشکان:

۴۹-۱- واحد فوق محلی است که امور تزریقات و پانسمان بیماران سرپائی، با نظارت مستقیم پزشک و بر اساس آئین نامه مربوطه در آن انجام می پذیرد.

۴۹-۲- مطب پزشک و واحد تزریقات و پانسمان می بایست در یک طبقه ساختمان و در مجاورت یکدیگر باشد.

۴۹-۳- مجوز، ازوی معاونت درمان دانشگاه های علوم پزشکی اعطا می گردد.

۴۹-۴: مجوز تاسیس به صورت مشترک و به نام پزشک و فرد واحد شرایط صادر خواهد شد و فعالیت واحد تزریقات و پانسمان، منوط به فعال بودن مطب و حضور دارندگان مجوز مشترک می باشد و در صورت عدم حضور پزشک فقط در صورت اورژانس بودن بیمار، تزریق دارو توسط واحد تزریقات مجاز می باشد و در

صورتیکه هریک از دارندگان مجوز مشترک برای مدت حداقل دو ماہ در محل مطب حاضر نشوند، هم تراز جانشین، مسئولیت وی را بر عهده خواهد داشت و برای بعداز دو ماہ بایستی مجوز قبلی باطل و مجوز جدید با مسئولیت فرد واجد شرایط جدید صادر گردد.

۴۹-۵-متقاضیان واجد شرایط تاسیس واحد تزریقات و پانسمان شامل :

۵۰- کلیه پزشکان دارای پروانه مطب معتبر، دارندگان کارشناسی و کاردانی پرستاری وبالاتر رشتہ پرستاری که طرح و تعهدات قانونی خود را انجام داده باشند، دارندگان دیپلم بهیاری با حداقل سه سال سابقه کار، دارندگان مدارک مدیار پزشکی (کسانیکه دوره سه ساله آموزش و پرورش را گذرانده و مدرک دریافت نموده اند)، معادل مدرک بهیاری شناخته می شوند، افرادیکه مدرک پزشکیاری دارند دارندگان مدرک کاردان (تکنسین) بیهوشی با حداقل سه سال سابقه و تکنسین فوریت های پزشکی با حداقل ۵ سال سابقه کار در مراکز درمانی واورژانس به تائید معاونت درمان دانشگاه مربوطه، کاردان های مامائی، اتاق عمل و مبارزه با بیماری ها و مدارک بالاتر رشتہ های مذکور در مراکزی که توسط معاونت های درمان دانشگاه اعلام می گردد، دوره آموزشی تزریقات و پانسمان طی نموده و در امتحان مربوطه موفقیت کسب کرده باشند، شاغلین تجربی که دارای ۵ سال سابقه کار در واحد های تزریقات و پانسمان مراکز درمانی یا مطب پزشکان بوده و سابقه آنها به تائید معاونت درمان دانشگاه رسیده باشد و سن آنها حداقل ۳۰ سال باشد و در مراکزی که توسط معاونت درمان دانشگاه اعلام می گردد دوره آموزشی طی نموده و در صورت موفقیت در امتحان مربوطه درخواست مجوز نمایند کلیه متقاضیان می بایست تحت نظر مستقیم پزشک واجد شرایط مطب باشند و بدون حضور پزشک مجوز صادر نمی گردد (۸/۲۰۷۳/س مورخ ۸۲/۹/۹ دفتر وزیر)

۵۱-کلیه پزشکان که دوره تکمیلی تخصصی فلوشیپ را در خارج و داخل کشورگزاراند باشدند پس از تائید اداره کل دانش آموختگان عنوان فلوشیپ را در پروانه مطب آنان درج و سپس پزشکان می توانند از عنوان فلوشیپ به هیچ وجه نمی توانند از عنوان فوق تخصص در تابلو و سرنخه استفاده کنند. (۸/۱۴۷۲۴ س مورخ ۱۴/۷/۸۲ رئیس مرکز برنامه ریزی و هماهنگی در امور درمان)

۵۲-با توجه به ماده ۱۱ آئین نامه اجرائی ماده ۸ قانون تشکیل وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی مسئولین کلیه مراکز و موسسات پزشکی موظفند کلیه اطلاعات مورد نیاز بازرسان وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی را در اختیار آنان قرار دهند. (۲۰۱۶۶/۲/۲۳ معاون درمان وزارت بهداشت و درمان)

۵۳-طب سوزنی یک روش درمانی می باشد و پزشکانی که دوره طب سوزنی را گذرانده اند و دوره آنان مورد تائید معاونت آموزشی و امور دانشگاهی رسیده باشد می توانند از این روش در درمان بیماران، بدون داشتن تابلو، سرنخه و تبلیغات استفاده نمایند (۱۸۱۱۱/۹/۱۲ س مورخ ۸۲/۹/۱۲ رئیس مرکز برنامه ریزی و هماهنگی در امور درمان)

۵۴-بکارگیری دستگاه تست ورزش در مطب :

۵۴-۱: انجام تست باید توسط متخصص قلب و عروق باشد .

۵۴-۲: امکانات احیاء قلبی-ریوی (CPR) در مطب به طور کامل وجود داشته باشد .

۵۴-۳: قبل از انجام تست، هماهنگی با یکی از مراکز درمانی جهت پذیرش بیمارانی که دچار هرگونه عارضه خطرناک ناشی از این تست می گردند وجود داشته باشد .

- در هر حال توصیه می شود این تست بدلیل مخاطرات احتمالی، ترجیحا در بیمارستان ها انجام شود (۱۲/۵/۲ س مورخ ۲/۷۷۴۱ رئیس مرکز برنامه ریز و هماهنگی امور درمان و ۱۵/۵/۸۳۷ مورخ ۱۵/۵/۸۲ دبیرخانه معاونت درمان دانشگاه ایران)

۵۵-ایجاد کلیه موسسات پزشکی، پیراپزشکی و حرف وابسته پزشکی به هر نام و عنوان (نطیر بیمارستان، درمانگاه، مرکز جراحی محدود، رادیولوژی، داروخانه، فیزیوتراپی، آزمایشگاه، عینک طبی و...) ملزم به اخذ پروانه های قانونی (تأسیس و مسئول فنی) از وزارت متبع می باشد. و با متفاوتین برابر ضوابط و مقررات اقدام خواهد شد (۲۵۱۲۸/ک مورخ ۷۶/۹/۲۲ معاون درمان وزارت بهداشت و ۳۳۶۳ مورخ ۷۵/۴/۹ وزیر بهداشت و درمان)

۵۶-براساس ضوابط تحويل داروی مخدر به مطب ها امکان پذیر نمی باشد (۴۶۴۷/دک مورخ ۷۶/۶/۱۱ معاون درمان وزارت بهداشت و درمان)

۵۷-هرگونه تغییر در مطب که شباهه ایجاد موسسه پزشکی را تداعی کند غیر مجاز و منوط به اخذ مجوز می باشد (۷۵/۱۰/۲۲ ک مورخ ۸/۳۰/۲۳۹ مدیر کل صدور پروانه ها)

۵۷-۱-نصب هرگونه آگهی یا تابلو با ذکر عناوین یا کارائی خاص که نام گذاری مطب یا مجموعه مطب ها را به دنبال داشته و تداعی موسسه پزشکی را بنماید، نیاز به اخذ موافقت کمیسیون قانونی ماده ۲۰ و صدور پروانه مستقل و معرفی و تصویب صلاحیت مسئول فنی دارد و در موارد عدم صدور پروانه، استفاده کنندگان ملزم به جمع آوری عنوان خاص هستند.

۵۷-۲-تنها عناوین مجاز قابل استفاده قبل و بعد از نام پزشک، همان عنوان های ذکر شده در پروانه مطب بوده و هرگونه تغییر و تفصیل، تنها پس از تبدیل پروانه مطب امکان پذیر می باشد.

۵۷-۳-دایر نمودن مطب شبانه روزی دندانپزشکی و پزشکی تنها با نصب تابلو نام پزشک و ذکر ساعت کار ممکن بوده واستفاده از سایر عناوین و تابلوهای با نام خاص و فعالیت شخص دیگری در آن محل غیر مجاز است (۷۳/۱۰/۷ مديركل امور پروانه ها)

۵۸-۱- رژیم درمانی : فقط متخصصین داخلی ،گوارش و قلب و عروق می توانند در زمینه رژیم درمانی و تغذیه در مطب خود فعالیت کند(۰۲۵/۰۵/۸ ک مورخ ۱۰/۱/۷۷ مدیرکل صدورپروانه ها)

۵۸-۲: مشاور تغذیه و رژیم درمانی می بایستی دارای مدرک کارشناسی (لیسانس) کارشناسی ارشد(فوق لیسانس) تغذیه بالینی و علوم تغذیه ویادکتری PHD تغذیه باشد و پس از اخذ مجوز فعالیت می تواند به کار بپردازد.

۵۸-۳: کارشناس ارشد حداقل یک سال ،کارشناس سه سال سابقه کار بیمارستانی داشته باشد ولی دکترای تغذیه بالینی نیازی به سابقه بیمارستانی ندارد. طرح خدمات قانونی که در بیمارستان انجام شده باشده باش جزء سابقه کار محسوب می شود.

۵۸-۴: اجازه چاپ سربرگ وفق مفاد پروانه کاردادارند .

۵۸-۵: تعرفه خدمات ارائه شده مطابق تعرفه های مصوب وزارت بهداشت و درمان می باشد .

۵۸-۶: فارغ التحصیلان رشته تغذیه (کارشناس ،کارشناس ارشد و PHD تغذیه) دارای مجوز دفترکار ،مجاز به پذیرش مستقیم بیماران نمی باشند و می بایستی بیماران ارجاعی از طرف پزشکان (به صورت غیر مستقیم) پذیرش شوند .

۵۸-۷: هرگونه جابجائی ،انتقال و یا تعطیلی دفترکار باید با اطلاع و موافقت دانشگاه علوم پزشکی مربوط می باشد .

۵۸-۸: نظارت بر عملکرد دفاتر مشاوره تغذیه بعهده دانشگاه های علوم پزشکی و در صورت لزوم دفتر نظارت و ارزشیابی حوزه معاونت درمان وزارت متبوع می باشد . و مرکز مشاوره تغذیه موظف به پاسخگوئی و همکاری با بازارسین وزارت بهداشت و درمان هستند و در صورت عدم ازضوابط و مقررات ،با مخالف برخورد و در صورت لزوم مرکز تعطیل و مجوز فعالیت باطل اعلام می گردد .

۵۸-۸: نصب اصل مجوز دفتر کار در محل فعالیت و معرض دید مراجعین الزامی است.

۵۸-۹: مشاور تغذیه (رژیم درمانی) مجاز به تجویز دارو برای بیماران نمی باشد و همچنین حق دستور انجام آزمایشات کلینیکی و پاراکلینیکی و رادیوگرافی راندارند، مجاز به صدور گواهی استراحت و گواهی صحت مزاج نمی باشند و حق انجام تزریقات و پانسمان راندارند (آئین نامه چگونگی فعالیت دفاتر کار مشاوره تغذیه و رژیم درمانی - دفتر وزیر بدون شماره و تاریخ)

۵۹: متخصصین پزشکی فیزیکی و توانبخشی مانند سایر متخصصین می توانند بیماران رشته تخصصی خود را معینه و بادستورات داروئی، توانبخشی و یا تجویز وسایل کمکی درمان نمایند. ضمناً متخصصین مجاز به انجام الکترو میوگرافی در محل کار خود بوده و می توانند مسئولیت فنی موسسات توانبخشی را نیز بعده دهند (ک مورخ ۷۴/۲/۲۳ مديركل امورپروانه ها)

۶۰: تاسیس هر نوع مطب و تغییر محل آن باید با اجازه وزارت متبع و دانشگاه های علوم پزشکی سراسر کشور باشد بنابر این پزشکان به هنگام افتتاح، تعطیل و یا تغییر محل مطب موظف به کسب اجازه و اطلاع دادن به وزارت بهداشت می باشد (ک مورخ ۲۰۳۵۸/۱/۲۸ معاون امور درمان و دارو)

۶۱: تغییر محل مطب به شهرهایی که تراکم پزشک یا تسهیلات زندگی کمتر است، ضمن حفظ حق افتتاح مجدد مطب در محل قبلی با اعلام موضوع به نظام پزشکی و موافقت وزارت بهداشت و درمان و تحويل پروانه قبلی مجاز خواهد بود (ک مورخ ۱۴۵۳۹/۷/۷ مديركل امورپروانه ها)

۶۲: مطب پزشکان تازمان مراجعه بیمار می تواند فعالیت داشته باشد (ک مورخ ۸/۶۷۵۸/س ۱۱/۴/۲۲ رئیس مرکز برنامه ریزی و هماهنگی در امور درمان)

۶۳-۱-ساعت کار موظف پزشکان و دندانپزشکان دارای پروانه و یا مجوز مطب در بیمارستان ها و درمانگاه ها و مطب جهت صدور گواهی فعال بودن مطب، حداقل سه نوبت کاری در هفته می باشد (ک مورخ ۷۹/۸/۱-۱۴۰۸/۹) مدیرکل صدور پروانه ها)

۶۳-۲-پزشکانی که توسط موسسات پزشکی (بیمارستان، درمانگاه) به عنوان مسئول فنی معرفی می گردند تا مدت یکسال غیر قابل تغییر خواهد بود مگردر صورت فوت یا ابتلا به بیماری هایی که حضور مسئول فنی را در موسسات پزشکی غیر ممکن می سازد

۶۳-۳: حضور مسئول فنی در موسسه حداقل در یک شیفت درمانی مشخص، ضروری است و در غیاب خود لازم است فردی واجد شرایط و صلاحیت را به عنوان قائم مقام معرفی نماید ولی بهر صورت مسئولیت اداره و اقدامات رخ داده، کماکان بعده مسئول فنی خواهد بود.

۶۳-۴-چنانچه مسئول فنی بهر علت (مسافرت، بیماری و...) بیشتر از دو ماه از حضور در موسسه غیبت نماید، پروانه اولغو خواهد شد

۶۴-۱-انجام و تفسیر دانستیوتومتری :

۶۴-۱: دستگاه های دانستیوتومتری به عنوان یک وسیله تشخیصی پاراکلینیکی در مطب های شخصی متخصصین واجد شرایط (داخلی، ارتوپدی، زنان، پزشکی هسته ای و رادیولوژی) قابل استفاده و راه اندازی می باشد.

۶۴-۲: بدلیل داشتن کمترین دوز اشعه نیازی به رعایت ضوابط بهداشت پرتوهارا ندارند.

۶۴-۳: بهره برداری از دستگاه های مذکور و نظارت بر انجام و تهیه گزارشات مربوط به آن توسط متخصصین ذیل مجاز می باشد: کلیه متخصصین رشته های داخلی، ارتوپدی، زنان منوط به آنکه گواهی آموزش لازم را از گروه آموزشی مربوطه دانشگاه و یا انجمن علمی تخصصی رشته های فوق داشته باشند،

رشته های پزشکی هسته ای و رادیولوژی نیاز به ارائه گواهی آموزش یا تائید انجمن علمی تخصصی مربوطه راندارند (۱۰۹۸۲۵/س مورخ ۹/۵/۸۰) معاونت سلامت

۶۵- انجام اعمالی مانند جراحی پلاستیک بینی در مطب برخلاف قوانین مصوب است و اینگونه اعمال صرفا باید در بیمارستان ها انجام شود (۷۷۳/س مورخ ۲/۴/۸۰) مشاور وزیر و مدیرکل دفتر بازرگانی و پاسخگوئی به شکایات)

۶۶- تاسیس موسسه ساخت و فروش عینک طبی : منوط به اخذ مجوزهای لازم از وزارت متبوع می باشد (مورخ ۷۷، ۱۵۶۴۹/۳/۳۱ معاونت درمان دانشگاه)

۶۷- آموزشگاه های «مراقبت پوست و مو» در حیطه وظائف قانونی پزشکان می باشد و تعیین استانداردهای خدمات درمانی و بهداشتی از وظائف این وزارت است (۸۸۸/۲/۱۰ مورخ ۵/۸/۸۱) معاونت سلامت

۶۸- انجام حجامت در مطب پزشکان جایگاه قانونی ندارد، انجام تحقیقات در مراکز پژوهشی پزشکی تحت نظر دانشگاههای علوم پزشکی وارجحیت در بیمارستان های دانشگاهی قابل انجام است . و پژوهش بدون حق انتفاع و با رعایت کلیه اصول اخلاق پزشکی درخصوص پژوهشهای INVASIVE باید انجام شود (۲۴۹۶۰/ک مورخ سال ۷۸ معاون درمان)

۶۹- چنانچه پزشک برای ملاحظه نتیجه آزمایشات و رادیوگرافی ها ، حداقل بیمار را مورد ارزیابی ، معاینه و یا درمان مختصر قرار دهد مجاز به دریافت حق ویزیت می باشد (۸۵۳۰/ک مورخ ۳/۵/۷۹) معاون درمان و دبیر شورایعالی بیمه خدمات درمانی)

۷۰- تعیین یا تائید علت فوت و صدور جوار دفن در موارد زیر الزاما در پزشکی قانونی صورت خواهد گرفت :

مرگ ناشی از : قتل ، خودکشی ، هرگونه منازعه (درگیری فیزیکی یا لفظی) ، هر نوع سلاح سرد یا گرم ، حوادث رانندگی و تصادف (به هر شکل یا هر فاصله زمانی از حادثه) ، مسمومیت (شیمیایی ، دارویی ، گاز گرفتگی و...) ، سوء مصرف مواد مخدر ، حوادث ، (زلزله ، سیل ، سقوط ، برق گرفتگی ، سرمازدگی ، گرمایش زدگی ، صاعقه زدگی

و...)، کار (حوادث شغلی، مواد آلاینده محیط کار و...) مرگ در زندان، بازداشتگاه، پرورشگاه، اردوگاه، پادگان، آسایشگاه، مهمان سرا و...، مرگ در معابر و مجامع عمومی و پارک ها، اقدامات تشخیصی و درمانی، مرگ حین یا متعاقب زایمان یا سقط جنین، مرگ حین یا متعاقب ورزش، مرگهای ناگهانی غیرمنتظره وغیر قابل توجیه، هر مرگی که احتمال شکایت از کسی مطرح باشد، هر مرگ مشکوک، مرگ افراد ناشناس و اتباع بیگانه، مرگ ناشی از خشونت خانوادگی و مرگی که احتمال جفه یا جنایت در آن برود (۲/۲۳۶۴۲ ک مورخ ۱۱/۱۱/۸۳ رئیس مرکز نظارت و اعتبار بخشی امور درمان)

۷۱- سقط درمانی با تشخیص قطعی سه پزشک متخصص و تائید پزشکی قانونی مبنی بر بیماری جنین که به علت عقب افتادگی یا ناقص الخلقه بودن موجب حرج مادر است و یا بیماری مادر که با تهدید جانی مادر توأم باشد قبل از ولوج روح (۴ماه) با رضایت زن مجاز می باشد و مجازات و مسئولیتی متوجه پزشک مباشر خواهد بود. (۲/۸۵۸۷۶ ک مورخ ۳۱/۳/۸۴ رئیس مجلس شورای اسلامی)

۷۲- ساختمان پزشکان : به چند مطب پزشکی یا دندانپزشکی اطلاق می گردد که در یک ساختمان هر کدام باداشتن مطب و تابلو و سرنخه مستقل و پروانه تاسیس مطب به درمان بیماران خود بپردازند . در این ساختمان متخصص رادیولوژی، کلینیکال پاتولوژی و طب فیزیکی و توانبخشی دفاتر کار مامائی، بینائی سنجی و مشاور تغذیه و رژیم درمانی هم در صورت داشتن پروانه و مجوز مربوطه می توانند فعالیت داشته باشند.

۷۲-۱: تابلو این ساختمان (ساختمان پزشکان) می تواند در بالای تابلوهای پزشکان دارای نام یا شماره خاص باشد یک تابلو و ابعاد آن حداقل 70×50 سانتی متر باشد .

۷۲-۲- وجود اتاق سرپائی و تخت اضافه برای سرم تراپی یا شیمی درمانی در ساختمان پزشکان ممنوع می باشد و در هر صورت ساختمان یا مجتمع پزشکی نباید شرایط درمانگاهی داشته باشد (۸/۱۹۷۹۱ س مورخ ۳۰/۱۰/۸۱ رئیس مرکز

برنامه ریزی و هماهنگی امور درمان / ۵/۴۹۵۱۱ مورخ ۱۰/۱۱/۸۱
معاون فنی سازمان نظام پزشکی)

۷۳- تابلو مرکز: فقط یک تابلو به اندازه (۲۱۰×۱۵۰ سانتی متر) برای بیمارستان ها، درمانگاه ها و مرکز جراحی محدود و یک تابلو به اندازه (۱۴۰×۱۰۰ سانتی متر) برای موسسات رادیولوژی، سونوگرافی، آم، آر، آی، سی تی اسکن، پزشکی هسته ای، رادیوتراپی، فیزیوتراپی، مرکز مشاوره پرستاری، خدمات پزشکی بالینی در منزل، ارتودپی فنی، عینک سازی و... و کلیه مطب ها و دفاتر کار با دو تابلو به انداز (۷۰×۵۰) که پزشکان و دندانپزشکان با ذکر پزشک عمومی و دندانپزشک عمومی می توانند از سه رشته تخصصی خود را در تابلو و سرنخه قید نمایند. در غیر این صورت موسسات خاطی به اداره پروانه ها و مطب ها و دفاتر کار به نظام پزشکی استان ها معرفی می شوند (۱۱۱۷۴۱/۸/س مورخ ۱۲/۱/۸۴ معاون سلامت، ۹۶۸۶۳ شماره معاونت درمان)

۷۴- نحوه کار با دستگاههای لیزر جراحی :

۷۴-۱- بردهای پرده بورد تخصصی هریک از رشته های جراحی و پوست

۷۴-۲- گواهینامه حضور دریک دوره آموزشی مربوطه با توجه به تخصص مجوزهای صادره هر سه سال باید تجدید گردد. در صورت ارائه مدرک دال بر کاربرروی حداقل ۸ مورد بدون عارضه و نیز حضور در دوره بازآموزی انجمن های تخصصی مربوط (۲۱۱۸۹/ک مورخ ۹/۹/۷۹ معاون درمان

۷۵- URD: می باشد حتماً توسط پزشک متخصص بیهوشی پس از ارجاع از سوی روانپزشک و در بیمارستان مجهز به ICU انجام گیرد (۱۱۲۶۷۹/ب س مورخ ۲/۱۲/۸۴ معاون سلامت)

۷۶- انرژی درمانی روندی غیر قانونی است که موجب اختلال در درمان بیماران و تاخیر و یا توقف درمان علمی آنان خواهد بود. (۱۴۳۳۵/س مورخ ۱۰/۲/۸۵ معاون سلامت)